LANDSFORENINGEN FOR
bygnings- og landskabskultur

FREDNINGSFORSLAG

KILDESKOVSHALLENS OMGIVELSER – GENTOFTE KOMMUNE

Forslagsstiller:	Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskultur
Kommune:	Gentofte Kommune
Adresse:	Adolphsvej 23 og 25. 2820 Gentofte
Matrikel nr:	Matr. nr.1b og 163a Gentofte
BBR-nr.	373
Ejer:	Gentofte Kommune
Betegnelse:	Omgivelser til Kildeskovshallen
Komplekstype:	Skov, stier, stengærder, mure, græsplæner, bænke og parkeringspladser.
Opførelsesår:	1966-72. Ændret ved udvidelse 2002
Fredningsforslaget udarbejdet	Kildeskovshallens omgivelser, som ikke allerede er fredet i 2000

FREDNINGSOMFANG

Fredningsforslaget inkluderer Kildeskovshallens omgivelser, som ikke allerede er fredet i 2000.

ANLÆGSBESKRIVELSE

Området: Området er beliggende i den østlige del af Gentofte bydel sammen med Gentofte Tennisklubs arealer ved Skolevej. Området afgrænses mod nord af Adolphsvej, mod øst af Hillerødbanen, mod syd af bebyggelsen Springbanen og Gentofte Tennisklub og mod vest af villabebyggelsen langs Kildeskovsvej.

Området udgør et samlet grønt område i det store omgivende villakvarter.

Hovedadgangen til området sker fra Adolphsvej.

Kildeskovshallen blev fredet i 2000. Fredningen omfatter *Kildeskovshallen med udendørs soppebassin, tilhørende trapper og mure samt solplænen med omkransende mur syd for hallen*.

Anlægget: Området fremtræder mod hovedindgangen fra Adolphsvej som et grønt område med høje træer. Et markant, lavt betonskilt leder den besøgende på rette vej og ind i området.

Området er mod Adolphsvej og jernbanen afgrænset af kampestensgærder med bagved liggende skovplantning. Mod vest er opført en høj mur i mørkebrune mursten, som farvemæssigt er identisk med de mursten, der er anvendt til selve Kildeskovshallen. Muren er forskudt sektionsvis og danner skel til villabebyggelsen. Mellem muren og hallerne er der græs, en gangsti med chaussesten og enkelte høje træer.

Anlægget er meget populært, mange af brugerne kommer i bil og der er etableret parkeringspladser langs med grundens skel mod nord, øst og syd, hvor de falder næsten umærkeligt ind i den frodige skovplantning. En del af den nordlige parkeringsplads og parkeringspladserne mod syd er belagt med chaussesten. Øvrige køre- og parkeringsarealer er belagt med asfalt. Langs køreveje og bygninger er der anlagt chaussestensbelagte gangstier og pladser til cykler. Belysningen er rettet mod og koncentreret omkring køre- og gangarealer, og den omliggende skov er ikke belyst. Forskellen på de belyste områder og den mørke skov fremtræder meget markant og er en berigende oplevelse. Parkeringsområdet mod nord er opdelt i to parkeringspladser af en række egetræer. Spredt i området er der opsat bænke.

Området er præget af markante høje skovtræer som lind, bøg, eg og ask. De senere tilføjede planter som taks og kirsebærkornel skaber variation og kontrast i skovplantningerne og medvirker til afskærmning af køre- og parkeringsarealer.

Mod nordvest er i 2002 opført endnu en svømmehal, som ikke indgår i fredningen. Mellem denne og Adolphsvej er der græsplæne med en gangsti i chaussesten og enkelte store træer. Et kampestensgærde med skovplantning afslutter området mod Adolphsvej. I det nordvestlige hjørne er der adgang for gående.

Øst for hovedindgangen fra Adolphsvej er der på en selvstændig matrikel to sortmalede træbygninger til redskaber og materialer. Omkring grunden er der skærmende skovplantning. Grunden er indhegnet med trådfletværkshegn og låge.

LANDSFORENINGEN FOR BYGNINGS- OG LANDSKABSKULTUR - BORGERGADE 111, 1300 KBH K - TLF. 70 22 12 99 - MAIL@BYOGLAND.DK - BYOGLAND.DK

VEDLIGEHOLDELSESTILSTAND

Det er tydeligt, at Gentofte Kommune har foretaget en grundig og målrettet pleje af området, herunder af skoven og de enkeltstående store og karakterfulde træer, så området i dag fremtræder som et inspirerende og velplejet grønt område i kommunen. Det betyder også, at der fortsat eksisterer en inspirerende sammenhæng mellem bygning og landskab.

ANLÆGSHISTORIE

KIldeskovshallen er opført i 2 etaper, 1966-69 og 1970-72 med Karen og Ebbe Clemmensen som arkitekter, Chr. Ostenfeld & W. Jønson som ingeniør og Agnete Muusfeldt som landskabsarkitekt. Grunden var oprindeligt et vandlidende og skovklædt areal, hvoraf en mindre del var fredskov. Grunden var ved opførelsen af Kildeskovshallen i 1966-72 tæt tilgroet med høje slanke træer som 50-80 årige lindetræer, ahorn, aske, bøge, ege, elmetræer og andet. Som det fremgår af de oprindelige skitser til byggeriet, har det været arkitekternes stærke intention, at de slanke søjler og tagets lette gitterkonstruktion skulle imitere de høje slanke træstammer og trækronernes filigran. Skellet mellem hallernes arkitektur og områdets slanke træstammer ophæves og der er en flydende bevægelse mellem ydre og indre, som tilfører anlægget en enestående karakter. De høje slanke træer og den frodige bevoksning blev epokegørende for hele bygningsanlægget og en stærk inspiration for arkitekterne.

Både landskabsarkitektens og arkitekternes intention var at bevare skovens frodighed, de høje træstammer tæt på bygningerne og de mange træer overalt på hele grunden. Træernes tætte tilstedeværelse omkring hallerne er blevet en uundværlig del af områdets arkitektoniske udtryk – både som anlægget opleves udefra ved ankomsten og ved besøg i hallerne med udsigt til omgivelserne.

Da landskabsarkitekt Agnete Muusfeldt i 1960erne medvirkede til opførelsen af Kildeskovshallen, skabte hun et betydningsfuldt område til en større offentlig institution. Både hun og arkitekterne var dybt fascinerede af den på den tid temmelig forsømte skov og tog udgangspunkt i en bevaring og fornyelse af grundens beplantning. De største og bedste træer blev udvalgt og fik 1. prioritet i det fremtidige projekt. Et byggeri af denne kaliber er risikabelt i forhold til bevaring af store og nærtstående træer, både hvad angår klima og grundvandsforhold og i forhold til fysiske skader ved selve byggeriet. Men med en stærk vilje og ihærdig indsats fra Agnete Muusfeldts side lykkedes det at skabe et bevaringsværdigt og landskabsarkitektonisk unikt værk. I forbindelse med nybyggeriet blev en del træer og buske fjernet, og mange nye blev plantet. Omkring solplænen er de bevarede høje lindetræer og det meget store bøgetræ stadig intakte. Andre steder består den omgivende skovplantning i dag af sunde og smukke træer som ask og eg, bøg og ahorn, som sikrer områdets karakter på langt sigt. Underskoven er en urteagtig vegetation af mange forskellige arter samt af mindre træer som kirsebærkornel og taks.

Som resultat af en arkitektkonkurrence blev der i 2001-2002 opført et nye svømmeanlæg med 50m baner og et babybassin tegnet af Entasis arkitekter. Tilbygningen blev opført delvis nedgravet i et område nord for omklædningsfaciliteterne til den oprindelige svømmehal. Byggefeltet var delvist beliggende i en fredsskov, og der blev givet dispensation til bebyggelse af arealet mod, at et tilsvarende skovareal øst for hallen blev underlagt fredskovspligt.

Lignende anlæg:
Der blev kun opført ganske få svømmehaller i 1960-70erne, og ingen var af samme arkitektoniske kvalitet eller havde tilnærmelsesvis de samme landskabsarkitektoniske kvaliteter som Kildeskovshallen. I de følgende årtier er der opført adskillige svømme- og idrætshaller i Danmark, men Kildeskovshallen er i dag stadig enestående ved det bevidste arbejde med sammenhængen mellem bygninger og landskab.

Landskabsarkitekt:
Agnete Muusfeldt, 1918-1991 landskabsarkitekt mdl. Uddannet som gartner og siden havebrugskandidat fra Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole 1946.

Ansat på landskabsarkitekt Sven Hansens tegnetue 1946-48, egen tegnestue sammen med landskabsarkitekt Erik Mygind 1948-61. Egen tegnestue 1961-78 og fra 1968-87 tegnestue sammen med landskabsarkitekt Inger Ravn. Redaktør af tidsskriftet HAVEKUNST 1958-61. Æresmedlem af Danske Landskabsarkitekter 1982 og modtog i 1983 Substralprisen.

Agnete Muusfeldt har alene og sammen med sine samarbejdspartnere skabt mange smukke grønne omgivelser til boligbebyggelser, skoler, institutioner m.m. Vægten blev altid lagt på den grønne formgivning og der blev ivrigt stræbt efter at give andre mennesker en oplevelse af paradisisk frodighed. Agnete Muusfeldt havde en særlig sans for plantesammensætninger, og hun skabte mange nuancerede, blomstrende anlæg med indhold af poesi. Omgivelserne til Kildeskovshallen i Gentofte er kun et af hendes mange smukke arbejder. Her har hun formået at omskabe en lidt misligholdt skovplantning til et betydningsfuldt og unikt skovområde ved bevaring af de største træer og indplantning af nye planter bestående af et varieret og udsøgt plantevalg. Den oprindelige intention fra arkitekter og landskabsarkitekt om at lade sig inspirere af de slanke og høje træstammer blev udviklet til et særligt og smukt skovområde, som beriger de velbesøgte idræts- og svømmehaller og deres mange brugere i dag. Agnete Muusfeldt var forfatter til mange artikler i fagtidsskrifter, som det tidligere HAVEKUNST nu LANDSKAB, HAVEN, ARKITEKTUR og WEEKENDAVISEN.

Andre værker af landskabsarkitekten: Solparken i Lyngby, Bakkebo i Aalborg, Hvidovrebo i Hvidovre, Højbjergvænge i Herlev, Torvegården og Torveparken i Herlev, Skelhøjen-Tvedvangen i Herlev, Valhøj Skole i Rødovre, Ålborghus Statsgymnasium, Åbrinken i Virum, Rødovre Statsskole, Forsøgsbyggeri i Værløse, Roskilde Katedralskole, Lo-skolen i Helsingør (fredet med omgivelser i 2011), Frederiksborg Amtsgård, Vallensbæk Statsskole, Kildeskovshallen i Gentofte, Københavns Amts Plejehjem i Gladsaxe, Bakkegården i Gladsaxe, Lærkeskolen i Stenløse, Ungdomsgård i Greve, Frederikssund Gymnasium, Rungsted Statsskole, Frederikssund Sygehus, Renovering af Vallø Slotshave, Espergærde Gymnasium, Rosenhaven på Møllehøjgård, Gårdsanering Blegdamsvej- Trepkasgade, Kbh. og andre.

KILDER

Lund Annemarie, Danmarks Havekunst III, Kap. 3, s. 162,

Lund Annemarie, Guide til dansk havekunst år 1000-1996, side 211

Muusfeldt Agnete, Landskap 1971, side 160-164, Idrætshaller i Kildeskoven

Lund Annemarie, Weilbachs Kunstnerleksikon, 4. udgave, Agnete Muusfeldt

PLANBESTEMMELSER/KOMMUNEATLAS

Lokalplan 172 for Kildeskovshallen giver mulighed for udvidelse af Kildeskovshallen med en ny svømmehal, et bassin for voksne med 50 meter baner og en lille hal med bassinfaciliteter for børn samt for at udvide parkeringsområdet mod Adolphsvej på den tidligere gartnerplads.

Af lokalplanens redegørelse fremgår: *områdets skovbevoksninger, grønne områder og friarealer i øvrigt er ligeledes udpegede som bevaringsværdige og skal plejes efter en af Gentofte Kommune særskilt og godkendt plan.*

I øvrigt indeholder lokalplanen følgende bestemmelser:

§ 7 BEVARING AF BEBYGGELSE OG TRÆER
7.1 *Den på kortbilaget særligt angivne bebyggelse er fredet og må ikke ændres uden tilladelse fra Skov- og Naturstyrelsen.*
7.2 *Ud over normal forstmæssig vedligeholdelse, må der ikke udføres fældning eller beskæring af beplantningen uden Kommunalbestyrelsens forudgående godkendelse.*
7.3 *Fredskov i området må kun ændres efter tilladelse fra Skov- og Naturstyrelsen.*
7.4 *Beplantningsbæltet langs Adolphsvej skal bevares.*

§ 9 UBEBYGGEDE AREALER
9.1 *Den del af områdets ubebyggede arealer, der ikke benyttes til parkering eller lignende, skal anlægges og vedligeholdes som grønt område.*
9.2 *Oplag, herunder parkering af uindregistrerede køretøjer, henstilling af containere m.v. må ikke finde sted.*
9.3 *Anlæg af friarealer, herunder interne veje og parkeringspladser må kun ske efter en samlet plan, godkendt af Kommunalbestyrelsen. Planen skal indeholde bestemmelser om belægning, belysning, beplantning og hegning mv.*
9.4 *Terrænregulering må kun finde sted efter Kommunalbestyrelsens tilladelse.*

I kommuneatlasset for Gentofte 2004 omtales Kildeskovshallen og omgivelserne kort side 40. Omgivelserne er kun nævnt sporadisk. I registreringen af bygningernes bevaringsværdi er Kildeskovshallen registreret som fredet.

I beskrivelsen af fredningen fra 2000 fremgår det bl.a. *at anlægget består af fem volumener eller kuber, udformet som selvstændige svømme- og sportshaller i forskellig størrelse og højde, omgivet af lavere servicebygninger. Selve svømmehallen er med sine tre bassiner formet som tre forskudte "glaskuber" af forskellig højde, hvis lette, næsten svævende tage skyder sig ind over hinanden. Kuberne, der ved glasfacader fra gulv til loft åbner sig op mod Kildeskoven i syd og vest og dermed opløser skellet mellem ude og inde, har i facaden slanke, gråviolette stålsøjler, der folder sig ud til en let gitterkonstruktion i brunmalet aluminium. De slanke søjler - der i formen henleder tanken på den omkringliggende skov - bærer et tag, opbygget af mintgrønne gitterdragere, som tilsammen danner en slags rumgitter med kugleformede samlinger.*

MILJØMÆSSIG VÆRID

Kildeskovshallen med den omgivende skov og rige natur beriger hele det omkringliggende boligområde i Gentofte med sit mangfoldige fugle- og dyreliv. Den store grund fremtræder ude fra som et frodigt og smukt skovområde og omslutter selve bygningskomplekset så markant, at det fremtræder næsten usynligt fra de omgivende bebyggelser, boligveje og jernbane. Tilkørselsveje og parkeringsarealer er vedligeholdt som en integreret del af den skovagtige beplantning i overensstemmelse med landskabsplanens oprindelige intentioner.

KULTURHISTORISK VÆRDI

Kildeskovshallen var en af de forholdsvis få opførte svømmehaller, der opførtes i de årtier og blev et bemærkelsesværdigt og gennemtænkt eksempel på det gryende velfærdssamfund, hvor etablering af sportsanlæg, herunder svømmehaller fik højt prioritet.

Arkitekternes store fascination af den sumpede grund med den tætte træbeplantning og de mange høje og slanke træstammer og den efterfølgende landskabelige gennemførelse og bearbejdning af grunden var og er enestående.

LANDSKABSARKITEKTONISK VÆRDI

Anlæggets landskabelige værdier ligger især i opretholdelsen af de høje skovtræer, som oprindelig var inspiration til de første bygninger. Den tætte sammenhæng og samspil mellem bygningernes arkitektur og omgivelser er anlæggets helt særegne udtryk. Netop fordi træerne omslutter hallernes transparente vægge og spiller så tæt sammen med bygningernes arkitektoniske udtryk og grundidé, er det væsentlig at bevare omgivelserne så intakte som muligt. En fjernelse af træerne ville automatisk mindske bygningsanlæggets værdier, ligesom en ændring af hallernes udtryk ville medføre en svækkelse af områdets kvaliteters.

Det velgennemtænkte valg af de nye buske og træer, der omhyggeligt blev tilføjet den eksisterende skovplantning, fremhæver områdets lys og skyggevirkninger. De gamle høje og løvfældende træer med det lysegrønne løv og de nye stedsegrønne og mørke taksbuske har skabt nogle helt særlige kontrastfyldte virkninger i området.

Chaussestensbelægningerne på alle stier og store dele af veje og parkeringsarealer signalerer kvalitet og holdbarhed.

De velbyggede kampestensgærder med skovplantninger skaber både en entydig afgrænsning og en sammenhæng med områdets beplantning i øvrigt.

Den høje mur langs med villabebyggelsen mod vest er på en gang en overraskende anonym og en samtidig entydig afgrænsning mellem Kildeskovsområdet og villahaverne.

Valget af materialer er sublimt og selve hoveddispositionen af grunden førte til en fremragende planløsning og inspirationen fra den oprindelige forsømte skov viste sig at være holdbar, både for bygninger og landskab.

BÆRENDE FREDNINGSVÆRDIER

Anlæggets bærende fredningsværdier er et resultat af det velgennemtænkte landskabsprojekt, som omslutter de fredede bygninger og skaber sammenhæng mellem ydre og indre. Bygninger og landskab udgør en ganske særlig helhed med udgangspunkt i den eksisterende natur på grunden i 1966. En natur som er bevaret og udviklet til i dag, og som repræsenterer en arkitektonisk kvalitet og sjælden forståelse for stedets egenart.

De bærende fredningsværdier i omgivelserne ligger i de høje, frodige skovplantninger og de enkeltstående høje træer, de stedsegrønne taks, de chaussestensbelagte pladser og stier, de markante kampestensgærder og den høje mur mod vest samt det lave skilt mod Adolphsvej.

ANBEFALINGER

Landsforeningen anbefaler, at der udarbejdes en pleje- og udviklingsplan i overensstemmelse med de bærende fredningsværdier for området.

TEGNINGER OG KORT

Kildeskoven, jf. historisk kort (1901-71)

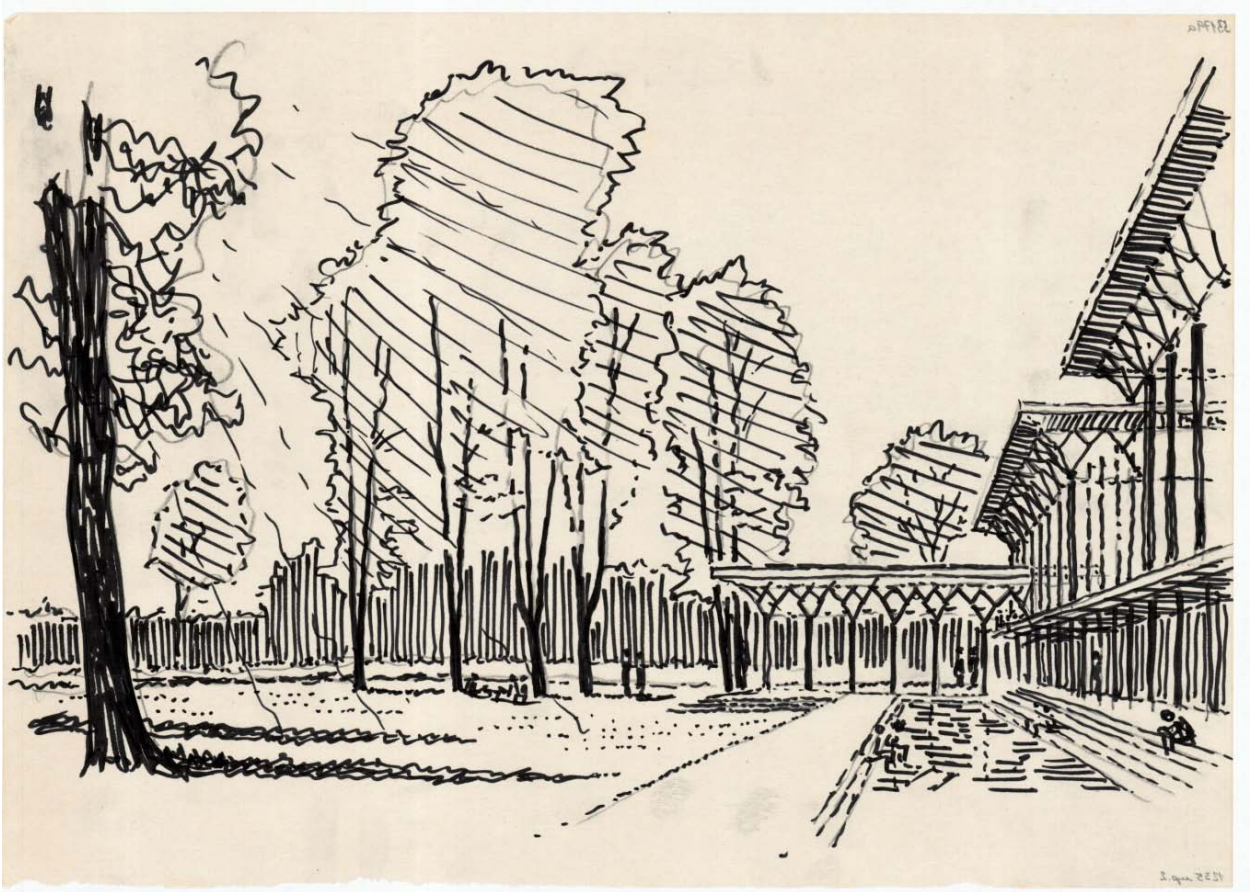

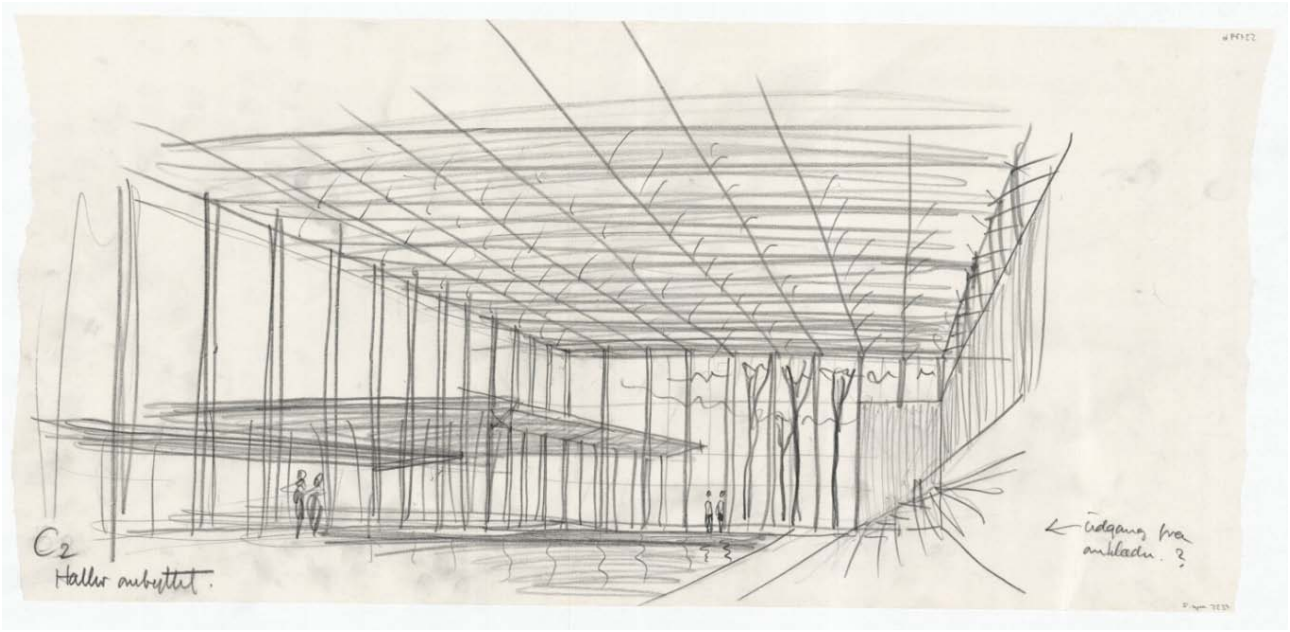

Skitser fra arkitekterne Karen og Ebbe Clemmensens tegnestue ved projektets begyndelse. DKB billedarkiv`.

Arkitekternes skitse til de lave murstensmure omkring solplænen fredet i 2000. Set fra syd

BILLEDEDOKUMENTATION

Solplænen med soppebassinet, de gamle lindetræer og det store bøgetræ. Oktober 2018.

De chaussestensbelagte gangstier er anlagt i den lyse bøgeskov. De stedsegrønne og mørke taksplanter skærmer og giver kontrast til området. Oktober 2018

Mellem tilbygningen fra 2002 og Adolphsvej er der græs med store træer. Langs kampestensgærdet er der en gangsti fra indgangen mod vest. Oktober 2018

Hovedadgangen fra Adolphsvej er markant med skiltning , kampestensgærder og skovplantning. Oktober 2018.

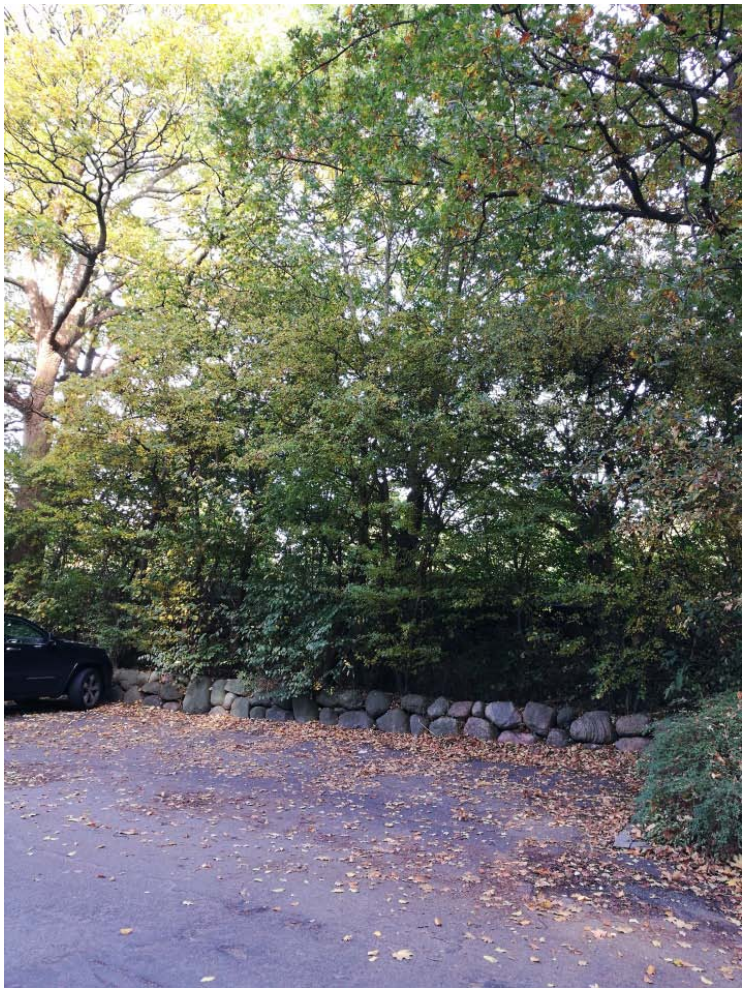

Vejen og parkeringspladser langs med jernbanen er anlagt med asfalt. Alle andre veje, stier og pladser er anlagt med chaussesten. Oktober 2018

Parkeringspladser langs jernbanen er afgrænset af kampestensgærder og skovplantning. Oktober 2018

Mellem de høje og frodige bøgetræer kan hallerne nogle steder kun skimtes. Oktober 2018

En chaussestensbelagt gangsti mellem hallerne og muren i vestskellet fører fra syd til nord over den fredede solplæne til græsplænen og udgangen ved Adolphsvej. Oktober 2018

Cykleparkering og pladser ved hallernes indgange er anlagt med chaussesten og omgivet af frodig skovplantning. Oktober 2018

Adgangsvejen fra Adolphsvej er anlagt med chaussesten. Store frodige egetræer afgrænser mod parkeringspladserne og høje taks afskærmer mod gangstier i skoven. Oktober 2018